

Elverum menighetsråd

- Avsender: Elverum menighetsråd
- Høringsinstans: Menighetsråd
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☐ Enig	☒ Viktig	<i>Elverum menighetsråd mener det må lages en egen lov for Den norske kirke. I Grunnlovens § 16 er det bestemt at «Den norske kirke, ...forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov.» Mens loven for de andre tros- og livssynssamfunn først og fremst handler om «understøttelse på lik linje», skal grunnleggende rammebestemmelser for Den norske kirkes ordning fastsettes ved lov. Det er da å forvente at denne loven skal beskrive premissene og vilkårene for at Den norske kirke kan være den folkekirken Stortinget har bedt om. Når Stortinget selv ber et trossamfunn om å være «folkekirke», må Stortinget selv også gi uttrykk for hvordan Den norske kirke skal kunne fylle denne oppgaven. Når bestemmelsene om folkekirken bare gjøres til et kapittel i en lov om trossamfunn for å «forenkle» og ivareta «likebehandling» med de andre trossamfunnene, ser dette bort fra den forskjell grunnloven selv setter mellom trossamfunnene og folkekirken. Grunnlovens intensjon om at det skal finnes en folkekirke, ivaretas best med en egen lov.</i>
☒ Uenig	☐ Ikke viktig	
	☐ Ingen oppfatning	

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og [§ 1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	Formålsbeskrivelsen er for snever når den så ensidig legger vekt på økonomi og finansiering. Høringsnotatet drøfter også uttrykket «en aktiv tros- og livssynspolitikk». Dette kunne komme bedre til uttrykk i lovforslaget.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og [§ 1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	Definisjonen på tros- og livssynssamfunn er dekkende, men denne definisjonen egner seg dårlig som beskrivelse av en folkekirke. Juridisk er Dnk et trossamfunn. Men det er lite dekkende å beskrive Den norske kirke bare som et trossamfunn forstått som «frivillighetskirker» basert på individuell mening («tro»). Folkekirker bygger først og fremst på tilhørighet til rituelle kollektiv. Denne forskjell i egenart viser hvor vanskelig det er å lage en felles lov for både trossamfunn og folkekirke når staten vil ha en folkekirke. Stålssettutvalget ble kritisert nettopp for å bygge på en for snever og gammeldags religionsforståelse basert bare på individuell mening. Utvalget reflekterte ikke i tilstrekkelig grad religion forstått som tilhørighet og kollektiv symbolhandling (folkekirke).

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og [§§ 2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☐ Viktig ☒ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)
forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Når bestemmelsene om folkekirken bare gjøres til et kapittel i en lov om trossamfunn for å «forenkle» og ivareta «likebehandling» med de andre trossamfunnene, ser dette bort fra den forskjell grunnloven setter mellom trossamfunnene og Folkekirken og den forskjell i egenart som er mellom et trossamfunn og en folkekirke. Høringsnotatet har som mål å balansere likebehandling og den særstilling folkekirkas har etter grunnlovens §16. Men slik høringsnotatet selv gir uttrykk for, er dette i grunnloven tenkt først og fremst som en økonomisk likebehandling. En likebehandling i et lovforslag som ser bort fra folkekirkas egenart, er i sin konsekvens forskjellsbehandling. Folkekirkens egenart må komme til sin rett. Grunnlovens intensjon om at det skal finnes en folkekirke, ivaretas best med en egen kirkelov for å gi uttrykk for hva en folkekirke er til forskjell fra de andre trossamfunnene.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Soknet er grunnenheten i Den norske kirke og har virksomhetsansvaret. Bispedømmet er soknets støtte i soknets utøvelse av den kirkelig tjeneste, i lokalkirkas utvikling og endring og det har tilsynsmyndighet. Kirkemøte ivaretar de nasjonale behov, men kan ikke beslutte i saker som det er soknets eller bispedømmets ansvar å bestemme i. Når lovforslaget vil legge myndigheten til å bestemme organiseringen av folkekirken til Kirkemøte, overser forslaget bispedømmets nødvendighet. Samtidig gir dette forslaget en for stor konsentrasjon av makt i et sentralorgan i kirka. Enhver demokratisk organisasjon må ha en form for maktbalanse. Når all makt legges til et Kirkemøte, er ikke dette behovet for maktbalanse ivaretatt. En kirkelov kan legge til rette for maktbalanse med å beskrive de ulike nivåer i organisasjonen og hvilke oppgaver og ansvar nivåene har.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Stortinget vil ha en folkekirke. Et grunnvilkår for at det skal være en folkekirke er at den i prinsippet er åpen for alle. Da er ett av vilkårene som Stortinget kan sette til Dnk for at den skal kunne være en folkekirke, at de alminnelige regler

for forvaltning, offentlighet, arkiv,
likestilling og ikke-diskriminering
skal gjelde i folkekirken.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

De kirkelige organer har meget bestemt gått mot medlemsavgift. Da må heller ikke loven åpne for det. Medlemsavgift er noe som kan høre hjemme i et trossamfunn, men ikke i en folkekirke, som etter sitt vesen er basert på tilhørighet. Medlemsavgift for tilhørighet, er ikke sakssvarende.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Elverum menighetsråd synes det er meget tilfredsstillende at lovforslaget så sterkt framhever soknet som folkekirkens grunnenhet med selvstendighet og virksomhetsansvar. Men det er en påfallende mangel ved forslaget at loven ikke definerer den enhet som holder soknene sammen. Kirkens enhet springer ut av den kirkelige tjeneste. Den kirkelige tjeneste utføres ikke av Kirkemøtet. Den kirkelige tjeneste er knyttet til soknet og soknets forlengelse i bispedømme og biskop. Uten denne forlengelse til bispedømme og biskop vil soknene ende i ren kongregasjonalisme. Skal staten forholde seg til en folkekirke som er mer enn enkeltmenigheter (trossamfunn), må lovverket beskrive bispedømmet og bispedømmets oppgaver. Et sokn kan ikke tenkes uten et bispedømme.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre. ☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	<i>Måten kirken skal finansieres på har også med kirkeforståelse å gjøre. Folkekirken bygger på tilhørighet. Kirken skapes og utvikles lokalt. Da kan den også best finansieres lokalt. Det er de samme menneskene som tar ansvar både for lokalsamfunn og for kirke. Kirken med sin virksomhet er en viktig del av et lokalsamfunns livsuttrykk og kultur. En folkekirke må på alle måter dele kår med det lokalsamfunnet den er en del av, også økonomisk. Når den lokale kirke er kommunefinansiert, må det i hver kommune være et felles organ som er det organ som kommuniserer og samhandler med kommunen. Det er umulig ved kommunal finansiering at kommunen skal forholde seg til mange menighetsråd. Et slikt felles organ må lovfestes for å ivareta muligheten for kommunal finansiering. Loven bør ikke bruke «tilskudd» som navn på kommunens forpliktelse. Nåværende juridisk sterkere forpliktende uttrykk «kommunen utreder» må videreføres.</i>

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ	Hvor viktig er dette?	Eventuell kommentar
☒ Enig ☐ Uenig	☒ Viktig ☐ Ikke viktig ☐ Ingen oppfatning	

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Når kirken har ansvar for den lokale forvaltning av gravplasser, er det naturlig at all godkjenningsmyndighet også ligger i et kirkelig organ. Soknene forholder seg til bispedømmet, ikke fylkesmannen.

Kommentarer

Den norske kirke er juridisk sett et trossamfunn. Sosiologisk og teologisk er den også en folkekirke. Det har noen kvalitative kjennetegn. Dette kommer blant annet til uttrykk som geografisk landsdekkende soknekirke, og ikke medlemsbasert forening. Det har sitt sentrum i Ord og sakrament, men ingen yttergrenser. Den er bestemt av tilhørighet i kollektiv symbolhandling/ritualer, og ikke av felles mening eller aktivitet. Grunnlovens §16 gir Den norske kirke en særskilt oppgave som ingen av de andre trossamfunnene har: å være Norges Folkekirke. Denne oppgaven lar seg ikke presse inn i en forståelsesramme som reduserer folkekirken til et vanlig trossamfunn. Kirken finnes egentlig bare lokalt der den kirkelige tjeneste utøves. Men forslaget mangler helt beskrivelse av hva som er soknets oppgaver. Fordi kirken er en frukt av den kirkelige tjeneste, må loven også si noe om hva som er soknets oppgave for at denne tjeneste kan skje. Forståelsen av soknet som kirkens grunnenhet, og dermed soknets selvstendighet, er en følge av den teologiske forståelse av kirken som en frukt av den kirkelige tjeneste. Vilåret for at det skal finnes sokn er derfor først at det finnes en kirkelig tjeneste. Dette vilåret ivaretar lovforslaget med å si at et sokn skal være betjent av prest. Og lovforslaget ivaretar den lutherske kirkes frihetsprinsipp når det sier at denne prestatjenesten skal organiseres slik at «prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser». Men det er ut fra denne prestatjenestens

formål like nødvendig å bestemme hva som er soknets oppgaver. Den kirkelige tjenestes formål i en luthersk kirke er «å gi evangeliet og sakramentene» (CA V) og soknets oppgave er i den kirkelige tradisjon ut av dette bestemt som å holde gudstjeneste, drive undervisning, diakoni og misjon. Loven må for å få en fullstendig beskrivelse av et sokn også formulere soknets oppgaver. I den kontinuerlige utvikling og endring i kirken som følger av den kirkelige tjeneste i soknet, har soknet flere støttespillere. Fordi kirken utvikles nedenfra må kirken organiseres slik at den på best mulig måte legger til rette for å stimulere endring og utvikling. Skal soknet kunne være det sted der kirken kontinuerlig endres og utvikles må soknet ha faglig støtte utover seg selv. Slik faglig støtte er ikke i Fellesrådet og heller ikke i et sentralbyråkrati, men har alltid i kirkas historie vært ivaretatt av et bispedømme og/eller av biskopens tilsynsfunksjon. Dette er også den funksjonen som i hele kirkens historie har ivaretatt enheten mellom menighetene slik at kirken ikke faller fra hverandre i enkeltmenigheter. I nytt lovforslag må derfor bispedømmet bestemmes. Bispedømmet er folkekirkens regionale enhet. Bispedømmet er en avgjørende viktig del av den nye kirkeorganisasjonen og kan sees som soknets «forlengelse». I bispedømmet kan soknene finne sin kompetente kirkefaglige støtte som kan fremme kirkas utvikling nedenfra. Bispedømmets oppgave er da å støtte og fremme soknet i sin virksomhet og ha tilsyn med denne. Dette bør i loven beskrives som en selvstendig oppgave, ikke bare delegert. Det vil trolig kunne forenkle driften av den kirkelige organisasjon om også bispedømmet gjøres til selvstendig rettssubjekt.